

L'aportació de Joan Sala i Lloberas (1925-2010) a la toponímia costanera de Lloret de Mar

JOAN DOMÈNECH I MONER

Historiador

Quaderns de la Selva, 23 (2011), 107-114

Resum: Treball centrat en la figura de Joan Sala i Lloberas (1925-2010), que fou patró major de la Confraria de Pescadors de Lloret durant trenta-dos anys, home entès en els temes de la pesca, excel·lent dibuixant i pintor. Tanmateix, ha interessat centrar-se en la seva aportació al coneixement de la llengua, ja que Sala i Lloberas va anar prenent notes de la vida de la gent de mar que s'extingia, amb el valor afegit que era quelcom que formava part de la seva pròpia vivència, i anà publicant llibres, amb molt d'èxit, sovint il·lustrats amb fotografies antigues i amb dibuixos fets pel mateix autor. Sala Lloberas recull expressions costumistes i frases curioses, les més típiques de les quals es troben aplegades en un llistat o apèndix de vocabulari. En destaca *La costa de Lloret*, en què ressegueix tota la costa indicant detalladament els noms de les roques, alguers, esculls, caps i platges, etc. També dedicà alguns treballs a malnoms o motius i a sobrenoms a les barques.

Paraules clau: onomàstica, Lloret de Mar, toponímia, Joan Sala i Lloberas, argot mariner.

Abstract: *The work is focused on the figure of Joan Sala i Lloberas (1925-2010), who was the president of Confraria de Pescadors (fishermen's association) during thirty-two years. He had a lot of knowledge of fishing, also he was an excellent draftsman and painter. However, we were interested in his contribution to the language, and how he collected some notes about the life of the seafarers dying out, with the added value which was something that was part of his own experience. He published several successful books, often illustrated with photographs and drawings by the author. He includes folkloric expressions, peculiar phrases which are collected in a list or appendix of vocabulary. La costa de Lloret is an important book because it runs along the coast indicating with detail the names of rocks, areas of algae, reefs, headlands and beaches, etc.. Sala i Lloberas studied notes and nicknames of the boats too.*

Keywords: *onomastics, Lloret de Mar, toponymy, Joan Sala i Lloberas, marine slang.*



Centre
d'Estudis
Selveatans

Molt sovint ens adonem del valor que una determinada aportació personal ha tingut en el context de la història i de la vida d'un poble, quan l'individu que l'ha portada a terme ha desaparegut. És el cas concret que es viu en aquests moments a Lloret de Mar després que el 15 de març de 2010 morís, a l'edat de 85 anys, Joan Sala i Lloberas, Patró Major de la Confraria de Pescadors de Lloret durant trenta-dos anys i home entès en els temes de la pesca. Sala era d'aquells llops de mar amb experiència, capaç de pronunciar-se sobre els diversos temes amb aplom, com si emetés una sentència. En els darrers temps, es podia fer la xerrada amb ell a segons quines hores en el banc del «si no fos» reservat als vells pescadors, en el passeig de Sa Caleta, i, en segons quines altres, en una taula de la taverna típica anomenada Sa Xarxa, que va habilitar als baixos de casa seva, al carrer de la Sènia del Barral (a Lloret, de les explotacions agràries on hi havia una sènia en dèien *sènies*) l'any 1969.

Però, afortunadament, Sala Lloberas donava més de si. Era un excel·lent dibuixant i pintor i reproduïa amb una naturalitat i precisió exquisides les escenes de pescadors, la feina de les remendadores, els sistemes de pesca, els ormeigs, les barques, els peixos... Havia conreat des de petit l'afició a les arts i, tot i haver-se format en bona part de manera autodidacta, havia tingut la sort de conèixer, tractar i rebre consells de pintors com Joan Llaverias, Joan Orihuel, Joan Ardanuy i Josep Ventosa. Té quadres molt bonics.

Ja en època madura, quan la jubilació li permetia oblidar-se de les obligacions i de la feina quotidiana, també va aprendre a fer modelisme naval. Coneixia les peces, per la semblança amb les de les barques que havia manat, el funcionament, el joc de les veles, les eixàrcies, els caps... A casa seva tenia quatre o cinc models fets per ell, en sengles vitrines. En Sala Lloberas convergien el bon professional i l'artista.

De tota manera, per aquests aspectes, tot i ser prou apreciats, no estaríem parlant avui aquí de Joan Sala i Lloberas. Ens interessa referir-nos a la seva aportació al món de la llengua. Moltes persones hem estat conscients que les expressions i frases fetes, els malnoms, les senyes i els topònims que la gent d'antany movia amb una destresa extraordinària, anaven desapareixent i que calia aturar aquesta pèrdua irreparable i, com a mínim, recollir els materials i posar-los a disposició dels estudiosos. Però no era fàcil fer-ho. Jo mateix havia provat de passar estones amb un pescador molt enraonat i, a més, traçut (feia boniques barques en miniatúra), en aquest cas Joan Puigvert i Català (1910-1991), pensant que a còpia de preguntes i respostes podria anar establint un llistat d'expressions típiques i de mots en desús. Però quan ens posàvem a la feina, al pescador li sortien ben poques frases. – *He d'imaginar situacions*, em deia ell. I, de cop i volta, un bon dia el vaig trobar escrivint una mena de novel·la en la qual, anava intercalant, a mesura que les situacions hi portaven, les expressions de la gent de mar. Dissortadament, la cosa es va encallar i el meu interlocutor va emmalaltir i morí. Potser encara, en algun calaix de casa seva, hi corren les quartilles que va omplir.

Just en aquells mateixos anys —darreries dels setanta— Joan Sala Lloberas va fer una cosa semblant. Va anar prenent notes de la vida de la gent de mar que s'extingia, amb el valor afegit que era quelcom que formava part de la seva pròpia vivència i que ell mateix també s'atreví a escriure. També en aquella època, l'escriptor lloretenc Esteve Fàbregas i Barri, de cara a divulgar temes de Lloret que s'anaven fent fonedissos, va canalitzar la iniciativa d'un empresari impressor per treure al carrer de manera gratuïta un calendari monotemàtic, dedicat alternativament a les festes tradicionals, als *americanos*, al món de la gent de mar, als artesans, etc. Era l'any 1982 quan va decidir parlar dels pescadors i demanà que el redactor del davantal que presidia el full de cada mes de l'any fos Joan Sala Lloberas. Fou possiblement redactant aquelles ratlles que Sala s'adonà del grau de necessitat que hi havia de fer la recollida de dades abans no es perdés tot i se sentí motivat a escriure historietes, a fer la caricatura dels vells pescadors, sobretot dels personatges especials que mereixien sobrenom i tot, i va començar a treure uns llibres que van tenir èxit, que l'Ajuntament va fer seus de seguida promovent-ne l'edició, els quals eren il·lustrats amb fotografies antigues i dibuixos del propi Sala Lloberas i, en cada narració, hi apareixien expressions costumistes i frases curioses, les més típiques de les quals es repetien en un llistat o apèndix de vocabulari al final del llibre amb l'explicació del que volien dir. Va ser així com, amb gran sorpresa de tothom, van anar apareixent, editats per l'Ajuntament, *La gent de mar a Lloret*, el 1986; *Anècdotes i fets*, el 1990, que es podria considerar una ampliació de la mateixa temàtica un cop vist l'èxit del primer, i *La costa de Lloret*, una descripció del nostre litoral, amb un recull de topònims amb l'emplaçament marcat en dibuixos precisos, llibre editat aquesta vegada pel Club Marina Casinet.

L'any 1994 va escriure, conjuntament amb l'autor d'aquestes ratlles, el volum *La Pesca*, de la col·lecció dels Quaderns de la Revista de Girona, obra que va enriquir amb un encartable que contenia un dibuix de cadascun dels sistemes de pesca tradicionals descrits en el text. Sala va fer el treball de camp de recórrer les diverses poblacions del litoral i d'anar recollint dades dels pescadors experimentats i coneixedors de la zona; el qui subscriu va treballar en els arxius la documentació antiga i, finalment, va refondre tota la informació amb una redacció unitària. El 1995 Sala va treure *El barri de Venècia. Mirant enrera*, un llibre de gros format, editat també per l'Ajuntament de Lloret, de l'estil —tant de maquetació com de contingut— dels dos primers. Amb tot detall hi va descriure el veïnat on s'havia mogut tota la vida, els records de joventut, les anècdotes familiars, les vivències més entranyables.

Com que encara li quedaven experiències per referir, el 2006 va publicar *Històries de rem i de vela*. Els seus magnífics dibuixos a ploma dels racons de la costa i del feinejar dels pescadors van ser recollits en el volum *Lloret, imatges d'un passat* (2007). El 2008 aparegué el seu llibret *Els nostres peixos*. Aquestes darreres publicacions li van ser editades per la revista lloretenca *La Costa*. Sobre aquest tema i el dels ormeigs va escriure, també, una part del llibre *El Trull*, 40

anys, referit a la història d'un conegut restaurant. Quan va emmalaltir preparava un recull de locucions típiques locals, de la gent de mar, que els redactors de La Costa van arribar a temps de copiar i promoure'n l'edició, treball que aparegué finalment el 13 d'abril com a obra pòstuma i amb el títol *Expressions i dites llorenques mullades d'aigua salada*. Tot i que l'autor, a través de les diverses obres publicades, ja havia anat posant en relleu les frases fetes i el vocabulari típic de l'antiga gent de mar, aquí les intentà sistematitzar i definir d'alguna manera, perquè quedessin inventariades de cara a les noves generacions. El treball és ben fet i encara estem segurs que, en mans d'especialistes de la filologia, pot donar lloc a altres estudis més exhaustius.

Cal afegir, de passada, que aquest interès de Joan Sala per salvar els mots —mai tan ben dit— de la fraseologia típica de Lloret tingué, afortunadament, imitadors en altres pobles. Telm Zaragoza Raig, per exemple, patró major de la Confraria de Pescadors de Tossa i alcalde de la població bastants anys, amb l'adveniment de la democràcia, va publicar l'any 1998 el llibre titulat *Recull de mots i expressions marineres tossenques*. Zaragoza va demanar la col·laboració de Joan Sala Lloberas per a la il·lustració amb dibuixos del contingut del llibre. També, un temps després, Telm Zaragoza va editar una mena de carta nàutica amb topònims costaners i senyes. Sala fou, doncs, en certa mesura, un iniciador que va saber entusiasmar d'altres per a la mateixa causa.

Una ullada superficial al darrer treball de Joan Sala —en aquest cas de forma més específica, però també, de manera menys remarcada, en els altres llibres publicats—, ens permet assaborir un munt de frases fetes divertides, de les quals n'agafo a l'atzar unes quantes: *agafar ses crosses* (agafar els remes, per falta de vent), *amollar traia* (promoure que algú xerri pels descosits), *ser una aranya des cap negre* (ser un individu de poca confiança), *barruntar com ses llisses* (estar en una actitud una mica desconcertant), *anar a peix hagut* o també *anar a rentar ses escates* (sortir a pescar quan ja els altres en tornen), etc. A vegades, les frases són sentències definitòries del temps atmosfèric: *De xaloc, ni molt ni poc*; *Gargal matiner, gargal trapasser*; *gargal, peix a la sal*; *la mar fuma* (una mena de boirina freda). La repetició de temporals més o menys sempre a les mateixes èpoques havia portat la gent a batejar aquestes situacions de mala mar amb noms com *Es temporal de ses faves* (pels volts del maig), *es rentabótes* (temporal de setembre-octubre, els cops de mar del qual els terrassans aprofitaven per rentar samals i bótes després de la verema), *es temporal de Santa Rosa* (temporal força rar, del mes d'agost)... També l'aparició reiterada d'un tipus concret de sardina al voltant de la festa de Sant Miquel va servir per batejar-la com *sa miquelenca*. A vegades les frases portaven incorporat un topònim i, per tant, s'acostarien ja al tema d'aquesta jornada d'avui. En posarem uns exemples: *Agafa més peix perquè grumeja amb esquer de Tordera* (captura peix amb fulminants d'artilleria; a la desembocadura de la Tordera hi havia, llavors, campaments de militars); *És un sard de Salou* (és un mentider); *S'embarca com es llop de Tossa* (salta a la falda d'una persona gran). També es deia *reget, peix de*

Lloret, fent al·lusió a l'abundor d'aquest tipus de peix menut que existia llavors i que es capturava a l'art.

El sentit de situació venia donat a vegades per expressions genèriques, com ara *calar a sa barbada*, que volia dir calar les xarxes resseguint les voreres dels alguers pròxims a terra. És evident que si es tractava d'una barbada concreta, calia situar millor el lloc indicat a base d'unes coordenades especials que rebien el nom de *senyes*. Les senyes dels llocs bons per a pescar era qüestió de guardar-les a la memòria amb un cert secretisme, com fan els bosquerols amb les boleteres. *Prendre senyes*, segons definició de Sala Lloberas, volia dir enfilat un turó per una casa, un arbre singular per un turonet baix, una masia per un cantell de roca, etc. Les senyes de terra solen ser puntes i turons que van apareixent mentre es navega i es guanya forària. Uns i altres esdevenen punts convergents per un lloc determinat. Si, per exemple, un pescador estava en un lloc des del qual veia el Puig de Montoriol i en la mateixa recta es trobava, en un pla més pròxim, amb la visió de l'edifici de la Casa de la Vila, *Monturiol per la Casa de la Vila* era la senya, és a dir, la forma d'indicar correctament el punt. Com diu Agustí Blanch a la cloenda del llibre de Sala Lloberas, les senyes, que eren traspassades oralment de pares a fills, han passat actualment a la història per dues raons: perquè han desaparegut les referències, amb la transformació del territori, i perquè amb els actuals aparells (sondes, GPS, plòters...) ja són innecessàries.

Crec que encara hi ha una cosa fonamental a tenir en compte en la toponímia costanera de Lloret, recollida per Joan Sala. La platja central de la vila estava dividida en tres espais anomenats *trajos*. Un *trajo* era, precisament en paraules definitòries de Sala Lloberas, un veral del sorral on es treien les embarcacions. De temps immemorials, tothom respectava els espais de cadascú. A Lloret van existir *es Trajo de sa Caleta*, *es Trajo des Bernat* i, ja a la platja central, *es Trajo de Venècia*, *es Trajo d'en Reyner* i *es Trajo de Vilavall*. En el llibre *La gent de mar a Lloret*, Sala explica que els *bols* o paratges on es calaven els arts tenien, també, nom propi. En el sector de Canyelles, si el corrent era de llevant, calaven l'art a *ses Senyes*, *sa Roca*, *la Creu* i *es Replà*. Si el corrent era de garbí, calaven a *de terra a Tossa*, *sa Cresta*, *es Pi* i *es Mayol*. A *dalt sa Costa* tant hi podien calar amb corrent de garbí com de llevant. Intuïm que el nom de cada senya equival al que es veia des del lloc de la pesquera. A la platja de Lloret, amb corrent de llevant, les senyes eren *sa Pedrera*, *can Xardó*, *can Daga*, *es Campanar* i *cas Sabater*. Si era amb corrent de garbí, hi havia *es Turó d'en Sala*, *ca n'Aubà*, *es Castell*, *es Molí*, i *dalt sa Punta*. A la platja de la vila, pel que feia al *bol d'enterra* i per la banda de llevant, es parlava d'*es Canyissos*, *la Barbana*, *es Turó*, *sa Negra*, *ses Sapes*. De la banda de garbí, parla d'*es Campanar per sa Punta*. A la platja de Fenals, les senyes eren *na Passapera*, *es Cerver* i *es Tarrés*. Aquestes senyes encara avui es conserven, entre els pescadors, i els pocs que queden, se les van trametent, com hem dit, de pares a fills.

A vegades hi havia una falsa toponímia, fruit de la ironia. L'expressió *estar encesos a la mar d'en Sense* també donava idea d'ubicació, si bé imprecisa i amb sàtira. Volia dir que havien estat feinejant allà on no hi havia peix (*la mar d'en*

Sense). Una altra: *Pescadors de vora-vora* eren els que pescaven amb ormeigs menors, sense allunyar-se més enllà d'uns dos-cents metres de la costa.

Allà on Joan Sala Lloberas va fer una aportació més decisiva va ser en el llibre *La costa de Lloret*, editat pel Club Marina Casinet. Començant a la part sud del terme municipal i acabant a la part nord, va anar resseguint tota la costa indicant els noms de cada roca, de cara alguer, de cada escull, dels caps i les platges i de tot el que tenia interès. A més, va dibuixar el perfil litoral i va anar situant-ho en el mapa. La toponímia lloretenca marinera va quedar salvada. Més enllà dels noms de les platges i cales més conegudes —Treumal, Santa Cristina, la Boadella, Fenals, sa Caleta, sa cala d'en Trons, cala Gran, Canyelles i la Morisca— va recollir un bon aplec de noms menys habituals: les Roques d'es Canó, la platja de sa Cova, es Freu d'es Bot, ses Illetes, la cala d'en Serrahima, es Sorral d'en Sureda, es Niell, es Xuclador, sa Roja, s'Enclusa, cala Banys, es Safareig, la Font de Banys, sa Roca des Mig, es Gururgú, sa Punta d'en Rosaris, es Salt des Burros, la Casa de ses Cuetes, es Rompents, sa Carabera, sa Cadireta, sa Roca d'en Nasi, es Pou, es Carai Bernat, sa Roca des Musclos, es Vano, sa Punta de Rompetimons o des Calafats, sa Roca Plana, sa cala d'es Frares, sa roca Plana, es Frare gros, s'Escon, sa roca de la Mare de Déu, sa Roja, es pins d'en Sitre, la punta des Cabdells, es freu del Barbano, es tirador de Fitora, sa cala d'en Simon, sa Caseta d'en Bailon, sa Tortuga, sa Cresta, es Paraigua, l'Aiga d'en Cols, ses roques des Mulans, es Suro Gros, sa Goita, es Xaragai d'en Xec, es Racó de l'Ugil, s'Embarcador, es Fogater, es Replà, es Campet, es Carquinyoli, sa Roca Llarga, sa Somera, sa Cala des Rajols, es Bullents, es Pa de Sucre, es Cavall, sa Rentadora, s'Estimbadero d'en Serrahima (lloc on es va despenyar un conegut estiuejant), es Niu de Corbs, es Blancaí Alt, es Blancaí Petit, sa Cova de ses Falcies, la Roca des Mosquit, sa Llambrusquera, es Freu de sa Fusta, sa Porrassa, etc. El lector observarà que la toponímia a vegades fa referència a les formes de les roques, a la seva semblança amb persones, animals o coses, a aspectes de les aigües en moure's entre o contra les roques, a vinculacions dels indrets amb personatges típics o coneguts, etc. Val la pena subratllar que algun dels topònims va fer més fortuna que d'altres. El nom de Canyelles, per exemple, surt sovint en el llenguatge dels pescadors. En aquells temps de rem i de vela, de vaques flaques, els pescadors lloretencs anaven a peu a la platja de Canyelles, tocant a Tossa, a tirar l'art. Era allà on els vailets i els joves es van curtir i van aprendre tot el que calia del món del mar, per això, amb sorna, els propis pescadors parlaven de la *Universitat de Canyelles*. També, quan les coses no anaven bé i no hi havia bones calades, es parlava de la *fam de Canyelles*, com a sinònim de la misèria que es passava.

Sala Lloberas encara va precisar més i va fer, també, una mena de mapa del fons subaquàtic costaner amb la toponímia emprada pels mariners i pescadors per avisar de les roques que no arriben a emergir de l'aigua, dels alguers, etc. i així ens parla, seguint el mateix ordre de sud a nord, de sa Brabada de s'Agüia, sa Lloa Foradada, ses sapes de sa Boadella, es Tarrés, ses Roques des Rois, sa roca de can Girona, es Cerver, ses Sapes de ca n'Aubà, sa Brabada des Castell, na Passapera,

es Net de Banys, na Cadenera, sa Lloa, ses Sapes des Campanar, na Pifra, sa Brabada de l'Hospital, la Roca de can Xardó, sa Negra, sa Roca de can Cols, es Roqueter de s'Esquinça, la Barbana, es Net de sa Cala d'en Simon, sa Lloa d'en Simon, ses Sapes de sa Cresta, sa Roca de na Sastre, sa Bravada de la Casa de la Vila, es Net de sa Tortuga, es Net de sa Cala Gran, es Gall, la Barra des Bullents, ses Sapes de sa Cova, sa Brabada de sa Porrassa i sa Bravada d'en Roc.

Hi ha una terminologia bàsica que cal saber, és clar, per acabar d'entendre els topònims. Les paraules generals que els introdueixen solen ser *roca*, *freu* (pas estret d'aigua), *illot* (roca grosseta), *niell* (esquerda a la penya), *sapa* (clapada d'alguer escampada), *lloa* (roca a flor d'aigua, perillosa per a la navegació), *brabada* o *barbada* (alguer a poca profunditat), *net* (zona sense esculls, amb fons de sorral), etc.

Caldria afegir, encara, els topònims que sorgeixen en les seves narracions, ja no tan sistemàticament sinó de tant en tant, molts d'ells definitoris de punts de pesca molt utilitzats. Potser el més carismàtic és *sa Planassa* (rodal de mar a unes cinc milles de la costa, entre Tossa, Lloret i Blanes).

Joan Sala Lloberas va col·laborar també, l'any 1979, en la confecció d'un catàleg toponomàstic redactat per l'escriptor Esteve Fàbregas i Barri, del naixement del qual ara s'escau el centenari i el record del qual exigeix la dedicació d'alguna via pública de Lloret pel valor de la seva tasca cultural. Fàbregas va contactar amb Sala Lloberas per la toponímia costanera que el pescador i artista coneixia tan bé, com acabem de veure. Per la toponímia interior contactà amb Esteve Alsina i Sala. La redacció de l'índex toponomàstic comptà amb l'assessorament del filòleg Mn. Modest Prats i Domingo, però, per diverses circumstàncies —una d'elles la d'unir-lo a l'estudi del nom dels carrers de Lloret— ha romàs inèdit, sense publicar. Potser un dels homenatges a Esteve Fàbregas en el seu centenari i de retruc, també, un dels records adients per a en Sala Lloberas, podria ser l'edició d'aquest material.

Abans d'acabar, deixeu-me comentar que si la toponímia determina la forma d'anomenar els diversos llocs del territori, també hi ha una mena de toponímia popular urbana derivada dels malnoms o motius que s'usen en la parla habitual en els pobles. Sala Lloberas, per exemple, parla de pescadors típics, de sempre, que formen, a vegades, autèntiques nissagues, els Sala, Bandrich, Domènech, Agustí, Andreu, Puigvert, etc. que el poble no coneix, evidentment, pel cognom, sinó pel motiu, i els anomena *en Trons*, *en Baguera*, *en Ballem*, *en Bolet*, *es Llagardaix*, *en Soques*, ... Com que la casa on viu la família no deixa de ser un indret concret, la gent parla de *can Trons*, *can Baguera*, *can Ballem*, *can Bolet*, *cas Llagardaix*, *can Soques*, i així indefinidament i, per tant, el nom del motiu passa a tenir un cert valor toponomàstic, almenys, com dèiem, a nivell urbà.

En aquesta mateixa línia, cada barca, entenent com a tal el conjunt de persones que anaven formant part d'una tripulació, venia a ser, també, com una família i la barca que l'acollia, era una mena de segona llar. La sabiduria popular, sovint, anava posant sobrenoms a les barques, segons formes i característiques, i als diversos equips de pescadors, segons les seves aptituds i el seu tarannà, i des d'aquesta òptica, aquesta forma de conèixer la barca i la barca era, també,

segons com, una mena de topònim disfressat. Als anys cinquanta-seixanta hi havia aquestes barques: *la Porta olles*, *la Pitera*, *sa Caravel·la d'en Colom*, *sa Xumaca d'en Veguera*, *es Xafarroques*, *la Pantera*, *es Cabrit*... I pel que fa a les barcades, es parlava d'*es Carrabiners*, *es Toreros*, *es Banyuts*, *la Federal*, *Gent de Saló* —irònica al·lusió al tarannà gens agosarat del col·lectiu—, *es Comedians*, *els Encantats*, *els Monyigos*, *el Dorado*, *es Guardacostes*, *es Bomberos*, *l'Ajuntament de Tossa*, *el Manicomi*, *es Mansos* i *els Indius*. Un cas especial, referit a barcades forasteres, era el de *ses Marabundes*. En èpoques d'abundor de peix blau com foren els anys seixanta, quan apareixien barques forasteres (sobretot sortides del port de Barcelona), de més eslora i xarxes més grans, que s'ho emportaven tot, els pescadors locals els deien *ses Marabundes* (alguns, *ses Maribundes*), nom que havia sorgit per comparació amb la invasió de formigues que apareixia en la pel·lícula, llavors de moda, *Cuando ruge la marabunta*.

També volem remarcar els topònims de determinats llocs típics del barri de pescadors o de l'entorn: *Venècia* (topònim derivat possiblement del pas pel sector de més d'un torrent que devia partir la platja en parts, com si hi haguessin canals, com a la ciutat italiana), *es Puig*, *dalt des Puig*, *darrera es Còssos*, *es Cantó*... Amb aquestes expressions tothom sabia on era el lloc. Potser el topònim més curiós de Lloret, del qual també parla, evidentment, Sala Lloberas, és *sa Pallissada*, mot que ve de l'antigor, sembla ser que d'una defensa molt precària formada de pals que es trobava al límit de la terra ferma amb la platja, per amortir l'efecte dels temporals. Coincidia que, en aquest lloc, era on la gent solia anar a tirar les cendres dels brasers, les escombraries de les cases, tot el que sobrava, de manera que, amb el temps i el corresponent gir semàntic, quan els lloretencs parlaven de *sa Pallissada*, ho feien com a sinònim d'un lloc brut. Per extensió, quan en un racó de casa hi havia un amuntegament de brutícia, la gent deia: *I ara, què és aquesta pallissada?*

Abans d'acabar, deixeu-me remarcar un fet. Els estius de 2007 i 2009 he navegat per la Mediterrània amb una vella goleta de 1874 restaurada. M'he adonat que, tot i que la toponímia va de bracet amb la idiosincràsia dels diversos pobles, també és cert que en la manera de veure les coses i de caricaturitzar-les hi ha una mena de denominador comú en la gent, d'aquí que es repeteixin topònims arreu dels mars i de les costes. Si a Lloret tenim *sa Roca Plana*, també trobem roques i illes planes a sota l'Asinara, arran de l'Alguer, o a prop de Carloforte (Isola Piana). Si aquí tenim *sa Punta des Canó*, a l'illa de San Pietro, enganxada a Sardenya, no hi falta una *Punta dei Canonì*. La *Cala Morisca* lloretenca es pot comparar amb la *Moresca* de la regió de la Gallura, al nord-est de Sardenya. El *Pa de Sucre* situat a Lloret, entre Canyelles i la *Cala Morisca*, té el seu corresponent *Pan di Zucchero* al litoral sard de ponent. L'estudi de semblances i diferències ens ajuda a entendre l'ànima universal i les relacions humanes.

Retornant al tema bàsic, resumint i posant punt final: Joan Sala Lloberas va fer en vida una importantíssima aportació a la toponímia local i costanera recollint tot aquest material i és de justícia que es valori degudament aquest llegat per a la posteritat.

